

NA TVOJOJ STRANI 1.0

projekt podrške zatvorenicima u resocijalizaciji

X - tvoje mjesto

Projektom pridonosimo **prevenciji** i **smanjenju** socijalne isključenosti bivših zatvorenika.

Nakon izdržane kazne ili po odluci o uvjetnom otpustu, pomilovanju ili oprostima izaći ćete iz kaznionice ili zatvora. Nakon izlaska steći ćete sva prava koja imaju i drugi građani. Neka prava mogu biti ograničena jedino kada postoje sigurnosne mjere ili neke druge pravne posljedice osude određene od strane suda.

Izlazak će biti lakši ako znate odgovore na ova pitanja:

- 1 - gdje ćete živjeti?
- 2 - kakva vas situacija očekuje u obitelji?
- 3 - kakva vas situacija očekuje na (bivšem) poslu ili kako naći posao?
- 4 - s koliko novaca raspolazete, to jest koliki je iznos koji je kao dio plaće ostavljen u polog za izlazak iz zatvora? (ukoliko ste radili u kaznionici)
- 5 - kako i gdje ćete dobiti naknade, za koje vrste pomoći i gdje se možete prijaviti?
- 6 - gdje ćete se zdravstveno osigurati?
- 7 - trebate li posjetiti Ured za probaciju?

IZLAZAK

Pri otpustu ćete dobiti pokriće troškova putne karte do mjesta prebivališta i sve osobne stvari.

LIJEČENJE I ZDRAVSTVENO OSIGURANJE

Sve osobe s prebivalištem, odnosno odobrenim stalnim boravkom u Republici Hrvatskoj u RH mogu dobiti zdravstveno osiguranje ukoliko ga zatraže u roku od 30 dana od

X - tvoje mjesto

otpuštanja iz ustanove za izvršenje kaznenih i prekršajnih sankcija, iz zdravstvene ili druge specijalizirane ustanove.

To se može učiniti na dva načina:

1. Prijavom Zavodu za zdravstveno osiguranje u roku od 30 dana nakon otpuštanja. Za tu prijavu ne morate biti u evidenciji nezaposlenih osoba Hrvatskog zavoda za zapošljavanje.
2. Po rješenju koje donosi ured državne uprave nadležan za poslove socijalne skrbi, odnosno Grada Zagreba. Takvo rješenje donosi se za osobe koje su nesposobne za samostalan život i rad i nemaju sredstava za održavanje i koje pravo na obvezno zdravstveno osiguranje ne mogu ostvariti po drugoj osnovi.

Poslove provedbe prava obavlja Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje. Ako još nemate svog liječnika opće prakse, zubara i ginekologa, možete ih slobodno izabrati među onima koji primaju nove pacijente, ukoliko niste unutar godine dana već izabrali liječnika (u jednoj se godini može izabrati samo jedan liječnik).

POSAO

Radi aktivnog i sustavnog traženja posla potrebno se prijaviti u evidenciju Zavoda za zapošljavanje (HZZ) prema mjestu prebivališta, odnosno boravišta. Prilikom prijave određuju se termini individualnog savjetovanja u Zavodu i predlažu se radionice kroz koje se stječu znanja i vještine za što uspješnije snalaženje na tržištu rada, na primjer, kako napisati životopis i zamolbu za posao, kako se predstaviti poslodavcu, kako uočiti svoje prednosti i ograničenja, kako aktivno tražiti posao. Periodično HZZ organizira osposobljavanja za zanimanja i/ili prekvalifikacije.

Ukoliko je zbog održavanja kazne zatvora duže od 3 mjeseca

prestao radni odnos ili služba, nezaposlena osoba ne može ostvariti novčanu naknadu za nezaposlene.

Mjere za poticanje zapošljavanja

Hrvatski zavod za zapošljavanje provodi niz mjera aktivne politike zapošljavanja usmjerenih nezaposlenim osobama u nepovoljnom položaju na tržištu rada. Mjere koje, između ostalih, kao ciljanu skupinu navode povratnike s odsluženja zatvorske kazne su: "Potpore za zapošljavanje" i "Javni rad". "Potpore za zapošljavanje" dostupne su poduzetnicima s ciljem zapošljavanja teže zapošljivih skupina, a sastoje se u sufinanciranju troškova rada novozaposlene osobe do 50% godišnjeg troška bruto plaće radnika. Mjera „Javni rad“ je kratkotrajno zapošljavanje putem društveno korisnog rada s ciljem ublažavanja socijalnih posljedica nezaposlenosti te motiviranja nezaposlenih na traženje posla.

PRAVA IZ SUSTAVA SOCIJALNE SKRBI

Tko može ostvariti prava?

Prava u sustavu socijalne skrbi ima hrvatski državljanin koji ima prebivalište u Republici Hrvatskoj. Bivši zatvorenici nisu izdvojena kategorija kod korištenja prava iz sustava socijalne skrbi, već prava ostvaruju prema općim uvjetima kao i svi drugi građani RH prema Zakonu o socijalnoj skrbi.

Od koga ćete tražiti priznavanje tih prava i tko će o tome odlučivati?

Postupak za priznavanje prava možete pokrenuti vi ili ga po službenoj dužnosti pokreću Centar za socijalnu skrb, ured državne uprave u županiji, odnosno nadležni ured Grada Zagreba. Kada zatražite priznavanje prava iz socijalne

skrbi, procjenjivat će se vaše individualne potrebe, što znači da ćete odgovarati na pitanja i pribaviti dokumente kojima ćete potkrijepiti svoje tvrdnje. Pri pokretanju i ostvarivanju prava iz socijalne skrbi, dužni ste službenoj osobi i nadležnom centru za socijalnu skrb dati istinite osobne podatke, podatke o svom prihodu i imovini, kao i drugim okolnostima te drugu dokumentaciju.

Koja prava iz sustava socijalne skrbi možete ostvariti?

Prava iz socijalne skrbi možete ostvariti ako vi kao samac ili vaše kućanstvo nemate dovoljno sredstava za podmirenje osnovnih životnih potreba kao što su prehrana, smještaj, ili odjeća, a sredstva niste u mogućnosti ostvariti svojim radom, niti primitkom od imovine, niti od obveznika uzdržavanja niti na drugi način. Za ostvarivanje ovih prava obavezna je prijava Hrvatskom zavodu za zapošljavanje prema mjestu prebivališta, čime se dokazuje da trenutno niste sposobni sami sebe uzdržavati.

Prava u sustavu socijalne skrbi obuhvaćaju:

- zajamčenu minimalnu naknadu (novčani iznos kojim se osigurava zadovoljavanje osnovnih životnih potreba samca ili kućanstva koji nemaju dovoljno sredstava za podmirenje osnovnih životnih potreba)
- naknadu za troškove stanovanja (korisniku zajamčene minimalne naknade ovo se pravo priznaje od strane jedinice lokalne samouprave, odnosno Grada Zagreba).
- naknadu za troškove ogrjeva (za korisnike zajamčene minimalne naknade koji se griju na drva),
- naknadu za osobne potrebe korisnika smještaja,
- jednokratne naknade (u slučajevima kada zbog trenutnih materijalnih teškoća osoba nije u mogućnosti podmiriti osnovne životne potrebe), povratnici s odsluženja

zatvorske kazne imaju pravo na ostvarenje jednokratne pomoći nakon izlaska iz zatvora/kaznionice (potrebno je u centar za socijalnu skrb donijeti rješenje o izlasku iz zatvora),

- naknade u vezi s obrazovanjem,
- osobnu invalidninu,
- doplatak za pomoć i njegu,
- status roditelja njegovatelja ili status njegovatelja,
- naknadu do zaposlenja,
- socijalne usluge te
- naknadu za ugroženog kupca energenata (priznaje se samcu ili kućanstvu koji ispunjava kriterije za stjecanje statusa ugroženog kupca koji su propisani propisima kojima se uređuje energetska sektor).

Koliko traje postupak priznavanja prava, tko o tome odlučuje i pod kojim uvjetima ćete to pravo ostvariti?

Postupak za priznavanje prava u sustavu socijalne skrbi je **hitno**, što znači da se rješenja donose u roku od 15 ili 30 dana. Ako se radi o jednokratnoj pomoći, taj rok je 8 dana od podnošenja zahtjeva.

Ako vam je priznato neko od prava, važno je znati pod kojim uvjetima ga možete koristiti i kada ono prestaje. Na primjer:

- prava iz socijalne skrbi možete ostvariti ako dokažete da trenutno niste sposobni sami sebe uzdržavati pa je kao dokaz za to obavezna je prijava Hrvatskom zavodu za zapošljavanje prema mjestu prebivališta.
- Ako ste radno sposobni ili djelomično radno sposobni samac ili član kućanstva i koristite zajamčenu minimalnu naknadu, ne smijete odbiti ponuđeni posao, osposobljavanje, prekvalifikaciju, dokvalifikaciju niti samovoljno otkazati ugovor o radu.

Bez obzira na to za koje pravo tražite priznavanje, važno je da pri traženju prava doznate:

- što ostvarenje tog prava uključuje;
- pod kojim uvjetima ćete ga moći ostvariti te kada i u kojim okolnostima će ostvarenje tog prava prestati; tko odlučuje o priznanju tog prava i u kojem roku.

Jednokratna naknada priznaje se kao pravo na novčanu naknadu ili kao pravo na naknadu u naravi:

- zbog nabave osnovnih predmeta u kućanstvu ili nabave nužne odjeće i obuće ako ne postoji mogućnost da se nabava nužnih predmeta u kućanstvu i odjeće i obuće osigura u suradnji s humanitarnim organizacijama.
- zbog vađenja nužnih osobnih dokumenata.

U osobito opravdanim slučajevima centar za socijalnu skrb može priznati uvećanu jednokratnu naknadu, uz prethodnu suglasnost Ministarstva.

Što su socijalne usluge?

Socijalne usluge obuhvaćaju aktivnosti, mjere i programe namijenjene sprječavanju, prepoznavanju i rješavanju problema i poteškoća pojedinaca i obitelji, te poboljšanju kvalitete njihovog života u zajednici. To su:

- prva socijalna usluga koju pružaju stručni radnici centra za socijalnu skrb (informiranje, prepoznavanje i početna procjena potreba),
- savjetovanje i pomaganje oko uključivanja u svakodnevni život nakon duljega boravka u penalnoj ustanovi,
- pomoć u kući,
- psihosocijalna podrška (rehabilitacija koja potiče razvoj kognitivnih, funkcionalnih, komunikacijskih ili socijalnih vještina korisnika),

- rana intervencija,
- pomoć pri uključivanju u programe odgoja i redovitog obrazovanja,
- boravak, smještaj i organizirano stanovanje.

Privremeni smještaj priznaje se u kriznim situacijama odrasloj osobi koja se zatekne izvan mjesta prebivališta ili boravišta, odnosno nema prebivališta ili boravišta i nije u stanju brinuti se o sebi, beskućniku, trudnici ili roditelju s djetetom do godine dana života djeteta, odraslim osobama – žrtvama obiteljskog nasilja i žrtvama trgovanja ljudima, odraslim osobama kojima je ugrožen život, zdravlje i sigurnost uslijed bolesti, nemoći, ovisnosti ili socijalne isključenosti.

Tko je nadležan za priznavanje prava u sustavu socijalne skrbi?

Ako imate prebivalište, nadležan je centar za socijalnu skrb osnovan za područje na kojem stranka ima prebivalište. Odnosno ured državne uprave u županiji nadležan za područje na kojem stranka ima prebivalište.

Ako nemate prebivalište na području Republike Hrvatske, mjesno je nadležno tijelo prema mjestu vašem boravištu u Republici Hrvatskoj. Ako nemate ni boravište u Republici Hrvatskoj, mjesno je nadležno tijelo prema mjestu vašeg posljednjeg prebivališta, odnosno boravišta na području Republike Hrvatske. U iznimnim slučajevima, ako se mjesna nadležnost ne može odrediti niti na jedan od gore opisanih načina, mjesno nadležno tijelo odredit će se prema mjestu na kojem je nastao povod za pokretanje i vođenje upravnog postupka.

PREBIVALIŠTE I BORAVIŠTE GRAĐANA

Prebivalište je mjesto i adresa u Republici Hrvatskoj na kojoj se osoba **trajno** nastanila radi ostvarivanja svojih prava (i

obveza vezanih za životne interese: obiteljski, profesionalni, ekonomski, socijalni, kulturni i drugi).

Boravište je mjesto i adresa u Republici Hrvatskoj gdje osoba **privremeno** boravi, ali se na toj adresi nije trajno nastanila. Prijavljuje se ako traje dulje od 3 mjeseca ili je uvjetovano ostvarivanjem samo pojedinih prava i obveza vezanih za životne interese (zaposlenje, obrazovanje, dugotrajno liječenje i druge interese). Boravište se može prijaviti na razdoblje do godinu dana.

Prijava prebivališta i boravišta podnosi se u roku od **15 dana** od dana nastanjenja u mjestu i na adresi prebivališta, odnosno od dana dolaska u mjesto i na adresu boravišta.

Ako osoba u mjestu i na adresi prijavljenog boravišta namjerava boraviti i nakon isteka roka od godine dana, dužna je u roku od 15 dana od isteka toga roka produžiti prijavu boravišta, s time da boravište ne može trajati duže od dvije godine. Prijava ili odjava prebivališta i boravišta, odnosno prijava privremenog odlaska izvan Republike Hrvatske podnosi se osobno.

Osobi koja **nema mjesto i adresu stanovanja** niti sredstava kojima bi mogla namiriti potrebu stanovanja (u daljnjem tekstu: beskućnik) nadležno tijelo će iznimno rješenjem utvrditi prebivalište na adresi ustanove socijalne skrbi ili kod drugih pružatelja usluge smještaja.

Primjer: Ako nemate mjesto i adresu stanovanja niti sredstava kojima biste mogli namiriti potrebu stanovanja, a obratili ste se MUP-u radi prijave prebivališta, MUP će obavijestiti centar za socijalnu skrb, koji će u roku od 4 dana izvijestiti MUP o adresi na kojoj će biti prijavljeno vaše prebivalište (na adresi pružatelja usluge smještaja ili na adresi centra za socijalnu skrb).

Što radi probacijska služba?

Služba obavlja probacijske poslove temeljem Zakona o probaciji i Zakona o izvršavanju kazne zatvora, a isti su vezani uz ponovno uključivanje počinitelja kaznenih djela u zajednicu.

Probacijska služba ne izriče, niti može mijenjati izrečene mjere, obveze i sankcije, već ih isključivo izvršava na temelju pravomoćnih presuda ili rješenja državnog odvjetnika, suda ili suca izvršenja. Osoba može biti uključena u probaciju na temelju osobnog pristanka, osim kada je zakonom drugačije propisano. Povjerenstvo za uvjetni otpust rješenjem može zatvorenika dodatno obvezati na nastavak obrazovanja, javljanje uredu za probaciju, prihvaćanje ponuđenog zaposlenja, nadzirano raspolaganje prihodima, nastavak liječenja, neposjećivanje određenih mjesta, javljanje centru za socijalnu skrb, javljanje sucu izvršenja, javljanje policijskoj upravi, odnosno policijskoj postaji, nastavak provođenja mjera propisanih programom izvršavanja. Osuđenika se za vrijeme uvjetnog otpusta može i elektronski nadzirati. Osoba uključena u probaciju svojim potpisom prihvaća pojedinačni program postupanja (ciljeve), ako ne prihvati – o istome se obavještava sudac izvršenja, odnosno institucija koja je isto zatražila - radi donošenja druge odluke. Osobe koje na temelju rješenja o uvjetnom otpustu imaju obavezu javljanja probacijskom uredu moraju to učiniti. Ako u rješenju o uvjetnom otpustu ne stoji obaveza javljanja, nema potrebe za istim.

IZVRŠAVANJE KAZNE ZATVORA I UVJETNI OTPUST

Prihvat poslije otpusta

Na zahtjev predsjednika vijeća za uvjetne otpuste probacijski ured će u roku od petnaest dana od zaprimanja zahtjeva:

izraditi procjenu uvjeta i rizika za prihvat zatvorenika u zajednici, utvrditi mogućnosti nastavka provođenja obveza utvrđenih pojedinačnim programom izvršavanja kazne zatvora (nastavak školovanja, nastavak liječenja ili odvikavanja od ovisnosti, nastavak drugih posebnih programa), prikupiti i dostaviti obavijesti o mogućnosti smještaja i zapošljavanja.

Nadzor uvjetno otpuštenog osuđenika

Rješenje o uvjetnom otpustu dostavlja se probacijskom uredu prema mjestu prebivališta ili boravišta osuđenika, odnosno mjestu u koje će zatvorenik biti otpušten i probacijski ured će utvrditi način provođenja uvjetnog otpusta. O kršenju naloženih obveza probacijski ured će obavijestiti suca izvršenja. Ustanove i druge pravne osobe u kojima osuđenik izvršava obveze utvrđene rješenjem o uvjetnom otpustu obavještavaju probacijski ured o izvršavanju obveza.

IZVRŠAVANJE POSEBNIH OBVEZA

Započinjanje izvršavanja posebnih obveza

Prvostupanjski sud ili sudac izvršenja će pravomoćnu i izvršnu odluku kojom su, uz uvjetnu osudu, rad za opće dobro ili uvjetni otpust, izrečene posebne obveze dostaviti u roku od osam dana probacijskom uredu prema mjestu prebivališta, odnosno boravišta osuđenika, odnosno u mjesto otpusta zatvorenika radi izvršavanja i po zaprimanju odluke - probacijski ured će bez odgode izraditi pojedinačni program postupanja.

Uvjetni otpust

Pravomoćno rješenje o uvjetnom otpustu dostavlja se zatvoreniku, zatvoru ili kaznionici, sudu upućivanja, sudu koji je donio presudu prvog stupnja, centru za socijalnu skrb prema

mjestu u koje se otpušta, policijskoj upravi nadležnoj prema mjestu u koje se otpušta, državnom odvjetniku koji je podnio prijedlog, državnom odvjetniku koji je bio obaviješten o sjednici vijeća kada je prijedlog podnio zatvorenik, sucu izvršenja. Ako je izrečena posebna obveza ili zaštitni nadzor, rješenje se dostavlja i probacijskom uredu nadležnima prema mjestu u koje se otpušta, tijelu koje provodi elektronski nadzor ako je takav nadzor određen rješenjem o uvjetnom otpustu te tijelu nadležnom za vođenje kaznene evidencije.

Što možete učiniti tijekom izdržavanja kazne kako biste se što bolje pripremili za otpust?

Kaznionica, odnosno zatvor će tijekom izvršavanja kazne zatvora pravodobno osigurati pripremu zatvorenika za otpuštanje u suradnji s ustanovama i drugim pravnim osobama u čijem su djelokrugu poslovi pomoći poslije otpusta. Održavanje odnosa i redovite komunikacije s obitelji olakšat će prilagodbu nakon izlaska i vama i članovima obitelji. Održavanje odnosa s djecom neće biti moguće ako ste osuđeni za kazneno djelo koje je počinjeno na štetu djeteta. Osim u tim slučajevima, stručnjaci preporučuju kontinuirane susrete i druženja s djecom radi lakše prilagodbe jednih i drugih po otpustu roditelja iz zatvora.

Po izlasku, posebno ako ste izdržavali dugotrajnu kaznu, uočit ćete promjene u vanjskom svijetu koje za vas mogu predstavljati šok. I vi ste se u tom vremenu promijenili.

Možda vaše zanimanje više neće biti traženo na tržištu rada. Možda neće biti lako nastaviti program osposobljavanja ili obrazovanja koji ste započeli prije izdržavanja kazne. Zato su prilike za rad ili učenje tijekom izdržavanja kazne izuzetno vrijedne, čak i ako se ne radi o području ili zanimanju koje biste izabrali u drugim okolnostima. Iskustva rada i učenja

i navike koje se uz njih stežu pojačat će vašu otpornost za izazove na koje ćete naići nakon izlaska.

Možda više nećete moći računati na podršku ljudi koji su vam bili bliski prije odlaska na izdržavanje kazne.

Možda će se okolnosti i resursi kojima ti ljudi raspolažu promijeniti. Stoga je bitno da se odmah nakon izlaska obratite svim institucijama koje vam mogu pomoći u osiguranju uvjeta za neovisan život.

Osim centara za socijalnu skrb, ureda za opću upravu i zavoda za zapošljavanje, u prilagodbi nakon izlaska mogu vam pomoći:

- obiteljski centri;
- uredi za probaciju;
- ustanove i udruge koje se u vašem mjestu bave tretmanom ovisnika o opojnim drogama i pružaju im podršku tijekom i nakon liječenja;
- klubovi liječenih alkoholičara;
- ustanove i udruge koje u vašem mjestu pružaju psihološku podršku pojedincima i obiteljima.

Nakladnik: Udruga za kreativni socijalni rad X Za nakladnika: Danijela Đurak X Autori: Tatjana Brozić Perić, Maja Karamarko, Branka Peurača, Ivan Jurjak, Mia Lukić, Kristina Bobinac, Mario Rakidžija, Mario Mustak X Dizajn i prijelom: Marin Jukić, Ana Zubić X Tisak: Kerschoffset, Zagreb

Zagreb, kolovoz 2017.

Financirano sredstvima Ministarstva pravosuđa

www.uksr.hr

REPUBLIKA HRVATSKA
Ministarstvo
pravosuđa

UDRUGA
ZA KREATIVNI
SOCIJALNI RAD

X - tvoje mjesto